

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Russell Peters – "Somebody Gonna Get Hurt Real Bad!!!!!!!" (2013). [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : <https://www.youtube.com/watch?v=BxRD2IeK3n8>

2. Russell Peters – Outsourced Full Show – Best Stand up Comedy Show Ever – World Tour [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : <https://www.youtube.com/watch?v=dIRmUzEatFw>

3. Russell Peters – Red, White and Brown [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : https://www.youtube.com/watch?v=vPrEzv0zL_o

Стаття надійшла до редакції 27.04.15

Т. В. Пилипчук, асп.

Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, г. Київ

Вербализация этнического стереотипа "индиец" в комедийных шоу Рассела Питерса

В статье рассматривается содержание понятия этнического стереотипа, а также анализируются лексические средства его выражения для отображения стереотипных черт индийцев в комедийных шоу.

Ключевые слова: этнический стереотип, этнический юмор, этнический скрипт, коммуникативные стратегии и тактики.

T. Pylypchuk, PhD student

Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Verbalization of the ethnic stereotype "Indian" in Russell Peters' stand-up shows

The article considers the notion 'ethnic stereotypes' and analyses lexical means of their expression used in comedy shows to display stereotypical traits of Indians.

Keywords: ethnic stereotypes, ethnic humor, ethnic script, communicative strategies and tactics.

УДК 81'25=111=161.2:82-7

О. Г. Підгрушна, асп.

Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

СТРАТЕГІЇ ВІДТВОРЕННЯ ГУМОРУ В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ ПОВІСТІ ДЖЕРОМА К. ДЖЕРОМА "ТРОЄ У ЧОВНІ, ЯК НЕ РАХУВАТИ СОБАКИ"

У статті досліджено стратегії відтворення гумору в чотирьох наявних українських перекладах повісті Джерома К. Джерома "Троє у човні, як не рахувати собаки". Розглянуто труднощі, які виникають при відтворенні специ-

фіки англomовного гумору у художньому творі. Проаналізовано способи, які обирають перекладачі при передачі гумору в іншoкультурне середовище.

Ключові слова: *переклад, гумор, відтворення, стратегії, перекладність.*

Коли мова йде про англійський гумор, чи не найпершою приходиться згадка про широко відомий твір Джерома К. Джерома. Саме цю повість автора вважають класичним прикладом англійської гумористичної прози. Писати гумористичні твори – справа серйозна, писати їх так, щоб вони викликали сміх через століття ще складніше. А як же їх тоді перекладати? Надзвичайну цікавість викликає те, яким чином вдалося перекладачам відтворити специфіку англійського гумору, яка лежить у творі Джерома. Українською мовою повість перекладали чотири рази. Її видали у 1956 році в перекладі В. Прокопчука, у 1974 році – в перекладі Ю. Лісняка, у 2011 році – в перекладі О. Якушика та у 2014 – за перекладом О. Негребецького. Вже буквально з першої сторінки твору стає очевидно, що перекладацьких проблем виникатиме тут немало.

Однією зі специфічних рис англійського гумору є недовмленість, яка у творі виявляється завдяки іронічним висловлюванням та зауваженням автора. У своїх новелах, повістях та есе Джером часто порушує гострі соціальні та моральні проблеми, намагаючись показати безглуздість певних явищ дійсності через добродушний гумор. Названа повість не є тут винятком. Саме завдяки введенню іронії до твору, Джером розкриває абсурдність канонів суспільства вікторіанської епохи. Автор використовує гумористичну іронію у повісті як форму соціальної критики. Важливо й те, що Джером писав повість для англійців свого часу і тематика його гумору притаманна вікторіанській добі, тож історична віддаленість ускладнює передачу гумору. Власне, гумор вікторіанської епохи, в якій Джером Клапка Джером створив свій літературний твір, можна описати як "домашній". Це означає, що він був націлений, головним чином, на риси прийнятого суспільного порядку та всілякі дивацтва стандартного набору персонажів, таких як полісмени, священнослужителі, поліцейських, священнослужителів, вуличних хлопчаків, школярів, бродяг, п'яниць, професорів, художників та різних

ексцентричних особистостей [1, 488]. Це саме робить і Джером. Він обігрує соціальні питання, такі як бідність, надлишок багатства, злочинність; незлостиво сміється над рибалками, залізничниками, гордими, хвастунами, педантами, і, що не менш важливо, над трьома основними персонажами. Джером К. Джером в гумористичній манері обігрує різноманітні реалії, культурно-специфічні поняття, історичні події та персоналії, які невідомі цільовому читачу. Відтворення таких ситуацій потребує чіткого розуміння, з якою метою введена реалія і над чим саме в даному випадку сміється автор твору. Додаткова складність тут ще й у тому, що читачам-українцям невідомо й багато аспектів, пов'язаних із вікторіанською Англією, які обігрує Джером у своїй повісті.

Передача гумористичного наповнення твору з англійської культури в українську напряму залежить від того, як перекладачі сприймають самого автора. Силою художнього слова Джером викликає в читачів усмішку. В одних випадках, при прямій авторській настанові на гумористичний ефект, смішно як читачу англійцю, так і читачам перекладів, бо сміється і сам автор, і його герої. Але Джером описує події в притаманному англійському гумору манері – автор відверто не виявляє свого ставлення до зображуваного, а залишає гумор на рівні натяку. Прозорість чи імплікованість гумору має національну специфіку, і в українській культурі гумор тяжіє до відкритості, неприхованості. Через це виникає одна з основних труднощів передачі англійського гумору в українську культуру – переклад має забезпечити те, щоб український читач розпізнав тонкощі англійського гумору. Для перекладу ж англійського гумору, в основі якого лежить культурно-специфічна складова в першу чергу потрібно правильно визначити, яку функцію вона виконує у створенні гумористичного ефекту. Розгляньмо далі, якими шляхами йдуть перекладачі при вирішенні складного завдання – передачі всіх тонкощів та специфіки англійського гумору Джерома в українську культуру.

Ось, на початку тексту твору автор підсміюється над схильністю головного героя до іпохондрії. Герой знаходить у себе всі хвороби, які містяться у медичному довіднику, окрім однієї: *"I plodded conscientiously through the twenty-six letters, and the*

*only malady I could conclude I had not got was **housemaid's knee***" [2, с. 7]. *Housemaid's knee*, буквально: *коліно покоївки*, а мовою медицини – бурсит – запалення колінного суглоба. Головними причинами захворювання є серйозні травми коліна або ж сильні фізичні навантаження. Як свідчать інші "народні" назви захворювання англійською (наприклад *beat knee* (*нобите коліно*), *carpet layer's knee* (коліно устилача коврів), *coal miner's knee* (коліно шахтаря), *rug cutter's knee* (коліно закрійника)), хвороба ця була притаманна загалом нижчому класу, робітникам, аж ніяк не джентльменам. Тож і суть гумору лежить в тому, що саме цієї єдиної хвороби наш герой – джентльмен з вищого суспільства – у себе і не знайшов. В. Прокопчук переклав хворобу просто – "єдиним захворюванням якого в мене не було, як я міг зробити висновок, був **ганіт**" [3, с. 6]. Ганіт – це артрит колінного суглобу. По суті, В. Прокопчук лише передав медичну назву описуваної в оригіналі хвороби. Ю. Якушик теж вірно передає суть хвороби: "єдине, чого в мене не було, то це **води в коліні**" [5, с. 7]. Однак в обох випадках в перекладі не збережено потрібних асоціацій. Ю. Лісняк домігся збереження тих асоціацій, які виникали у читача-англійця – як в оригіналі, так і в перекладі функціонує хвороба притаманна нижчому класу: "не знайшов у себе тільки однієї – **раку сажотрусів**" [6, с. 7]. Що не менш важливо – перекладач не порушив і самобутності твору, адже цю хворобу вперше було клінічно описано англійським лікарем, хірургом шпиталю св. Варфоломія в Лондоні – сером Персівалем Поттом у 1775 р і визнано професійною хворобою лондонських сажотрусів. А от О. Негребецький зовсім змінює назву хвороби: "єдиною хворобою, якої я у себе не знайшов, була **мастопатія**" [4, с. 5]. Мастопатія – це захворювання молочної залози, притаманне в більшій мірі жінкам. Використовуючи назву цієї хвороби, перекладач, по-перше, порушує самобутність твору, адже у вікторіанській Англії такої назви ще не існувало, а по-друге і змінює суть гумору – герой не знайшов у себе цієї хвороби через те, що він чоловік, а не жінка, а не через те, що джентльмени вікторіанської Англії не займалися важкою фізичною працею.

На початку шостого розділу твору Джером сміється над специфічним явищем свого суспільства, а саме над пристрасстю англійців до "історичних місць" та "історичних легенд" [7, с. 25–26]. У другій половині XIX сторіччя, коли в Англії почав активно розвиватись туризм, мало не кожен придорожній паб чи трактир рекламувався господарями як місце, де побувала якась історична особа: *"Cæsar, like, in later years, Elizabeth, seems to have stopped everywhere: only he was more respectable than good Queen Bess; he didn't put up at the public-houses. She was nuts on public-houses, was England's Virgin Queen. There's scarcely a pub of any attractions within ten miles of London that she does not seem to have looked in at, or stopped at, or slept at, some time or other"* [2, с. 54]. Гумористичний ефект посилюється й за рахунок використання розмовної лексики. В. Прокопчук відтворює абзац у нейтральному тоні, навіть ідіому *to be nuts on* (дуже любити) нейтралізує: *"Цезар, як і королева Єлизавета через багато років, здається, зупинявся всюди; тільки більше поважав себе і не зупинявся в трактирах, як наша добра королева Бесс*. Вона відчувала надзвичайне уподобання до трактирів, ця англійська королева. Навряд чи можна знайти на відстані десять миль від Лондона такої трактир будь-якого гатунку, в якому б вона не зупинялась, не ночувала коли-небудь або щось інше"* [3, с. 46]. Не відтворює він і народного імені Єлизавети, перекладаючи просто – *ця англійська королева*. Таким чином, неначе, відчужуючись від того, що мову таки веде англієць. До того ж, перекладач ще й додає невеликий коментар: *"*Бесс – скорочене від Єлизавета"*, доцільність якого сумнівна. Дивно й те, що в скороченому імені королеви наявне подовження двох літер *с* – це порушення правопису української мови. У Ю. Лісняка перекладено простою розмовною мовою, яка органічно вливається в контекст: *"Цезар, як згодом Єлизавета, здається, зупинявся всюди, тільки він більше додержував пристойності, ніж королева Бесс: не ночував у корчмах. Ох, як вона любила корчми, наша королева-панна! За десять миль навкруг Лондона навряд чи знайдеться хоч одна більш-менш пристойна корчомка, до якої вона не заїздила, чи не спинялась, чи не ночувала там"*

[6, с. 54]. Ідіому перекладач теж передає нейтрально, однак за рахунок вигуку *ох*, розмовного *більш-менш пристойна корчомка*, і т.д., домагається такого самого невимушеного тону, як і в оригіналі. О. Негребецький вибирає лексику експресивнішу: *шанувати себе, шаліла, готельчик*: "*Цезар, як і значно пізніше Єлизавета, здається, зупинявся скрізь. Тільки він шанував себе більше, ніж добра королева Бес, – не ночував у трактирах. Вона шаліла від трактирів і пивних, наша англійська королева-діва. Навряд чи був хоч один пристойний паб або готельчику межах десяти миль од Лондона, куди б вона свого часу не зазирнула, де б не зупинилась чи не переночувала*" [4, с. 59]. О. Якушик також вибирає експресивну лексику: *бігати по пивницях, обожнювати*: "*Здавалося, Цезар, як пізніше і Єлизавета*, був усюди. Щоправда, він був більш розсудливим, ніж королева Бесс, і не бігав по пивницях. Ця Непорочна Королева Англії просто обожнювала пивниці. Навряд чи можна знайти більш-менш привабливий заклад у десяти милях довкола Лондона, де вона не бувала б – чи зупинялася на ніч, чи просто інколи зазірала*" [5, с. 66]. До того ж, він подає культурологічний коментар: "** Єлизавета I (королева Бесс, Непорочна Королева) – королева Англії з династії Тюдорів (1558-1603)*". Цікаво, що О. Якушик єдиний зберіг народне ім'я Єлизавети, попередньо подавши його у коментарі (А от у скороченому її імені – Бес – робить ту саму помилку, що й В. Прокопчук). Таким чином він обіграв протиставлення: саме Непорочна королева обожнювала паби. До речі, й у Ю. Лісняка це протиставлення збережено: фраза *любила корчми* поряд із шанобливим *королевапанна*, як і у О. Негребецького – стилістично знижене *шаліла* у поєднанні із *королева-діва*. Єдине, що ніяким чином не відбилося в усіх перекладах – це глибинний культурний підтекст гумористичного обігрування.

Одним з найпотужніших засобів створення гумору у повісті Джерома є гра слів. Вона захоплює увагу читача, виділяється з навколишнього тексту. Гра слів має важливе стильове значення, а надто для перекладача, який стикається тут з доволі високим мовним бар'єром. Відтворення гри слів вимагають від перекла-

дача і значної уваги – адже далеко не завжди її легко помітити у тексті твору. Ось герої після вечері закурюють люльки і розмовляють: *"Harris said that the danger about desert islands, as far as he had heard, was that they were so damp: but George said no, not if properly **drained**. And then we got on to **drains**, and that put George in mind of a very funny thing that happened to his father once"* [2, с. 98]. Завдяки двозначності слова *drain* автор створює гру слів: у першому випадку воно позначатиме процес відведення зайвої вологи з землі, а в другому ж автор звертається до інших значень слова, пов'язаних з процесом пиття (*drain* може означати і чарока, і порція пива, і випивати до дна). Виходить, що не розмова про дренажі нагадала Джорджеві про кумедну історію, а саме слово *drain* та інше його значення. Таким чином, перехід до історії Джорджа буде абсолютно логічним, адже її кумедність якраз і пов'язана із вживанням алкоголю – Джорджів тато та його друг мали ночувати в готелі та перед тим, як іти спати, гарно провели час у веселій компанії й були напідпитку, через що лягли в одне ліжко й вирішили, що біля кожного лежить якась інша людина та натовкли один одному боки. В. Прокопчук вводить у текст вирази *дренажні роботи* та *дренажні канали*: *"Гарріс заявив, що, наскільки йому відомо, небезпека на безлюдних островах полягає в тому, що вони заболочені. Але Джордж заперечив проти такого твердження, сказавши, що ніякої небезпеки там нема, якщо провести **дренажні роботи**. Потім ми поговорили про **дренажні канали**, і це нагадало Джорджу один дуже смішний випадок, що трапився одного разу з його батьком, коли той подорожував з своїм приятелем по Уельсу"* [3, с. 89]. Чому б то дренажні канали нагадали Джорджеві про ту історію, яка описується далі по змісту зовсім не зрозуміло, тож такий переклад порушує логіку викладу. Та й сумнівно, що гумор зберігся. О. Якушик зупиняє вибір на дієслові *осушування*: *"Гарріс сказав, що, наскільки він чув, найгірше на безлюдних островах те, що там дуже волого. Джордж відповів, що, якщо добре **осушити** острів, то буде все гаразд. Тоді ми перейшли до теми **осушування**. Тут Джорджеві згадалася дуже смішна історія, яка одного разу трапилася з його батьком"* [5, с. 126]. О. Негре-

бецький перекладає словом *осушення*: "Гарріс сказав, що, як він чув, безлюдні острови небезпечні тим, що мокрі; однак Джордж заперечив, що не мокрі, якщо на них проведено **осушення**. Розмова перейшла на **осушення**, і це нагадало Джорджеві дуже смішний випадок, що колись був стався з його батьком" [4, с. 118]. На відміну від О. Якушика, перекладач ставить дієслово в однакових формах в обох реченнях. Значимо, що слово *осушення* в українській мові має ті самі значення – і процес зневоднення землі, і процес випивання до дна певної рідини. Тож, можна сказати, що О. Якушик та О. Негребецький частково відтворюють гру слів. Та немає гарантії, що в уяві читачів реалізується друге значення, особливо в контексті попередньої розмови. Ю. Лісняк також використав слово *осушення*: "Гарріс зауважив, що на безлюдних островах, як він чув, буває дуже вогко, а вогкість небезпечна для здоров'я; однак Джордж заперечив, що це діло не страшне, коли острів добре **осушений**. Далі розмова перейшла на **осушення**, і Джорджеві пригадалась одна кумедна історія, що сталася з його батьком" [6, с. 102]. Однак перекладач додає ще й невелике уточнення далі по тексті – повторює слово *осушити* в лапках вже в іншому контексті: "Компанія склалась весела, засиділись допізна, **"осушили" чимало**, і, коли настав час лягати спати, Джорджів батько з товаришем (обидва тоді ще зовсім молоді) були трохи напідпитку" [6, с. 102]. Завдяки цьому прийому перекладач забезпечує реалізацію значення *осушити* у сенсі *випити алкогольний напій*.

Специфічна риса гумору притаманна англійській культурі, яка чітко проявляється у творі – це тонке обігрування різноманітних ситуацій та явищ, про які в українській культурі зазвичай не жартують. В першу чергу це тема смерті. Ось, наприклад, в епізоді, коли герої п'ють чай з прокип'яченої річкової води, вони бачать таку картину: "*Harris and I followed his gaze, and saw, coming down towards us on the sluggish current, a dog. It was one of the quietest and peaceullest dogs I have ever seen. I never met a dog who seemed more contented—more easy in its mind. It was floating dreamily on its back, with its four legs stuck up straight into the air. It was what I should call a full-bodied dog, with a well-*

developed chest. On he came, serene, dignified, and calm, until he was abreast of our boat, and there, among the rushes, he eased up, and settled down cosily for the evening". Показовим є те, що автор не описує прямо, що саме побачили герої, замість цього подає лише тонкі натяки читачеві. Цілком зрозуміло, що пес насправді неживий. Гумор викликає той факт, що автор описує його, так, наче він живий. Однак у перекладі В. Прокопчука перша ж фраза відтворена так: *"Ми з Гаррісом простежили за його поглядом і побачили, що течія несе до нас собаку"* [с. 122]. Перекладач одразу стирає ту недомовленість, яка була в оригіналі і всі подальші описи вже будуть очевидними. У перекладах О. Якушика, Ю. Лісняка та О. Негребецького такої помилки не зроблено. Та проблема в іншому – навіть за умови збереження недомовленості немає впевненості в тому, що цільовий читач зможе адекватно оцінити такий жарт.

Порівнюючи стратегії відтворення особливостей гумору у творі Джерома К. Джерома "Троє у човні" чотирьох перекладачів, можна стверджувати, що саме Ю. Лісняк найуспішніше відтворює ці особливості у перекладі. Він не прив'язується до букви оригіналу, знаходить нестандартні творчі розв'язки. Його переклад характеризується невимушеністю мовлення і природним звучанням. Очевидно, що Ю. Лісняк місцями навіть тяжіє до підсилення іронії Джерома. Однак таку творчу настанову можна виправдати – перекладач робить це свідомо для того, щоб український читач напевне вловив гумор. Ю. Лісняк у більшості випадків не передає гри слів, зосереджуючись на відтворенні загального гумористичного тону обіграної ситуації та компенсуючи її додаванням експресії. Варто зауважити, що в тих випадках, де перекладач таки відтворює мовну гру, він робить це дуже зважено, зберігає й інваріант гумору, і надає мовній грі природного українського звучання. У Ю. Лісняка можна простежити обдуманий і системний підхід до відтворення культурно-обумовленого гумору. Він вдається до двох основних способів передачі реалій: або замінює їх, зберігаючи при цьому їхню функцію, і, таким чином, забезпечує передачу гумору, або подає коментар, який пояснює саме той їх аспект,

який у даному випадку важливий для розуміння гумору. Саме переклад Ю. Лісняка відзначається високою перекладацькою компетентністю і фаховістю, наявністю у перекладача творчого підходу і мистецького кредо.

Переклад Ю. Прокопчука, тяжіє до буквалізму. Його обтяжливі стилістичні конструкції та неточні тлумачення образності значно послаблюють гумор оригіналу. Хоча загальний іронічний тон тут і збережено, однак він не настільки відчутний, як у перекладі Ю. Лісняка. В. Прокопчук передає майже всі випадки мовної гри, однак не завжди зберігає при цьому її змістовий компонент. До того ж, його переклади мовної гри звучать українською мовою доволі неприродно. В. Прокопчук вводить у переклад коментарі, коли відтворює гумор пов'язаний із реаліями, історичними особистостями. Та часто ці коментарі не виконують потрібної функції, не дають читачеві того контексту, який би міг допомогти розпізнати гумор. Негативною рисою перекладу В. Прокопчука є й наявність у ньому русизмів. Переклад О. Якушика характеризується нижчим, у порівнянні із перекладами В. Прокопчука та Ю. Лісняка, рівнем відтворення гумору. Причина криється в тому, що перекладач, як це засвідчує його текст, просто не розпізнає іронічності в оригіналі, через що й не передає її. У його перекладі спостерігається й додавання чи розширення тексту задля пояснення того, що має читатись між рядків. Мовної гри О. Якушик у більшості випадків не відтворює, однак, що важливо, і не компенсує іншими засобами. Визначити ж у нього якусь певну систему відтворення гумору Джерома досить складно через невмотивованість творчих прийомів цілісним розумінням змісту твору. Стосовно наявності коментарів у О. Якушика спостерігаємо переобтяження художнього твору історичною та культурологічною інформацією. Підхід О. Негребецького до перекладу гумору в оповіданні Джерома також характеризується відсутністю витриманої стратегії. В одних випадках він підсилює іронічний тон оригіналу, в інших, навпаки, тяжіє до буквалізму. Гра слів, як і у О. Якушика відтворюється перекладачем ситуативно. Простежується у перекладі О. Негребецького і його особистий стиль – вживання над-

експресивної лексики, розмовного стилю. Негативним наслідком цього є те, що це значно знижує авторський стиль в епізодах, де автор віддається філософським або романтичним роздумам. Видається дивним, що майже через 40 років після виходу у світ твору в перекладі Ю. Лісняка, наступні переклади виявились кроком назад.

Українські читачі позитивно оцінюють повість Джерома і сміються, читаючи книгу рідною мовою. Але глибинні культурно-історичні контексти, які обігрує Джером заради сміхового ефекту, залишаються не відтвореними в усіх аналізованих перекладах, і саме їх не відчують українські читачі. Однак, тут варто віддати належне Ю. Ліснякові, адже з його перекладу очевидно, що він намагався нехай частково, проте свідомо передати своєму читачеві, що саме обігрує автор, і робив це за допомогою коментарів, додавання пояснювальних елементів та розширення тексту. Попри це, значну частину гумористичного змісту твору в його перекладі все одно втрачено з причин об'єктивного співвідношення сміхових традицій. З огляду на множинність сучасних критеріїв оцінки праці перекладача та вимог до якості перекладу залишається відкритим і дискусійним питання: чи виконують переклади своє основне завдання сповна? Інакше кажучи, чи передали українські перекладачі англійський гумор адекватно в його тонкощах? Адже аналітичне порівняння їхніх тлумачень з оригіналом доводить, що український читач бачить лише верхівку айсберга і сміється не зі справжньої суті обіграваних явищ, а лише із того, що бачить на поверхні, – здебільш з описуваних у творі кумедних ситуацій та з експресивної мови, але рідко з тих вишуканих поворотів думки і тонкої гри імплікованими сенсами, якими так пишуться англійці. Тож чи можна взагалі передати всі відтінки англійського гумору українському читачеві так, щоб він їх зрозумів сповна та ще й посміявся на англійський манір? Відповідь швидше негативна, аніж позитивна, проте не категорично негативна, адже національний гумор знає свою міру переходу в інші культури, як і міру сприйняття у власній культурі, яка змінюється історично. Проведений аналіз українських перекладів повісті Джерома підтверджує, що є об'єк-

тивні межі перекладності англійського гумору, які не регулюються наявністю творчого хисту чи хибної стратегії та помилок у перекладача. Цей неперекладний залишок є гарантом національної самобутності гумору і цілком узгоджується з вченням В. Гумбольдта і О. Потебні про мову кожного народу як унікальне знаряддя пізнання світу, зокрема і в його аж до смішного суперечливих рисах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. The Oxford Companion to the English Language / [ed. by T. McArthur]. – Oxford : Oxford University Press, 1992 – 1184 p.
2. Jerome K. Jerome. Three men in a boat (to say nothing of the dog) / Jerome K. Jerome, Penguin Books, 1994. – 185 p. – ISBN 0140621334.
3. Джером К. Джером. Троє в одному човні (нічого не кажучи про собаку) / Джером К. Джером ; пер. з англ. Володимир Прокопчук – К. : Державне видавництво художньої літератури, 1956. – 176 с.
4. Джером К. Джером. Троє у човні (не кажучи про пса) / Джером К. Джером ; пер. з англ. Олекса Негребецький – К. : "Знання", 2014. – 236 с. – ISBN 978-617-07-0177-0.
5. Джером К. Джером. Троє в одному човні (якщо не рахувати собаки) / Джером К. Джером ; пер. з англ. Олег Якушик – К. : "Країна Мрій", 2011. – 250 с.
6. Джером К. Джером. Троє в одному човні (як не рахувати собаки). Оповідання / Джером К. Джером ; пер. з англ. Юрій Лісняк – К. : "Дніпро", 1974. – 311 с.
7. Varghese L. M., Idiculla A. Humour as Social Critique in Pickwick Papers & Three Men in a Boat / L. M. Varghese, A. Idiculla // International Multidisciplinary Research Journal "European Academic Research", 2015. – Vol. 2 – Issue 10. – P. 17–30. – ISSN 2286-4822.

Стаття надійшла до редакції 27.04.15

О. Г. Подгрушная, асп.
Институт филологии КНУ имени Тараса Шевченко, г. Киев

Стратегии воссоздания юмора в украинских переводах повести Джерома К. Джерома "Трое в лодке (не считая собаки)"

В статье исследованы стратегии воспроизведения юмора в четырех имеющихся украинских переводах повести Джерома К. Джерома "Трое в лодке (не считая собаки)". Рассмотрены проблемы, возникающие при воспроизведении специфики англоязычного юмора в художественном произведении. Проанализированы способы, которые выбирают переводчики при передаче юмора в инокультурных среду.

Ключевые слова: перевод, юмор, воссоздание, стратегии, переводимость.

O. Pidgrushna, PhD Student
Institute of Philology, Taras Shevchenko National University of Kyiv

Strategies of humor recreation in Ukrainian translation of the novel by Jerome K. Jerome "Three Men in a Boat (to say nothing of the dog)"

The article discusses strategies of humor recreation in four existing Ukrainian translation of the novel by Jerome K Jerome "Three Men in a Boat (to say nothing of the dog)". The problems arising during the process of recreation of the peculiarities of English humor in fiction are discussed. The ways, which translators choose for the transmission of humor in the different cultural environment are studied and analyzed.

Keywords: translation, humor, recreation, strategies, translatability.

УДК811.14'06'373.43(045)

О. В. Пічаччи, асп.
Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ

**НЕОЛОГІЗМИ ЯК ЗАСІБ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ
НОВОГРЕЦЬКОЇ МОВИ**

У статті розглянуто шляхи оновлення лексичного складу новогрецької мови, зокрема неологізми як засіб мовної інтелектуалізації, які полягають у використанні нової абстрактної лексики, калькуванні та перекладі або перифразі термінізованої лексики.

Ключові слова: корпус неологізмів, термін, словотвір, калькування, неологізація, інтелектуалізація.

Темпи розвитку суспільства безпосередньо впливають на стан мови кожної країни та окремої соціальної групи. Динамічні зміни, що відбуваються у всіх сферах життя людини, відображаються в мові, інноваційних процесах на всіх рівнях мови, в інтеграції функціональних стилів [Клименко 2008, 173]. Виникнення великої кількості абстрактних явищ, понять, дій та процесів, зумовлених екстралінгвістичними чинниками та внутрішньомовними процесами, включає механізм інтелектуалізації мови, тобто введення в загальний мовний обіг відповідних неологізмів, неосемантизмів, іншомовних слів, термінів та інших лексичних одиниць з абстрактними якостями. Цей процес засвідчили члени Празького лінгвістичного гуртка на початку ХХ сто-